

LA FARSA DEL DOBLE PODER

Trotsky

(*Izvestia*, 3 de juny de 1917 i *Vperiod*, 8 de juny de 1917)

Versió catalana feta per Alejo Martínez des de: "La farsa del doble poder", en *1917 Escritos en la revolución (compilación)*, 2007, Centro de Estudios, Investigaciones y Publicaciones "León Trotsky", Buenos Aires, pàgines 88-97.

Les condicions de la guerra deformen i enfosqueixen l'acció de les forces internes de la revolució. No obstant això, el curs d'aquesta última serà determinat per aqueixes mateixes forces internes, és a dir, les classes socials.

La revolució (en ascens des de 1912) veié trencat el seu ímpetu, en els seus inicis, per la guerra. Però després, gràcies a la intervenció heroica d'un exèrcit enfurit, s'accelerà en una combativitat sense precedents. El poder de resistència de l'antic règim fou definitivament minat pel desenrotllament de la guerra. Els partits polítics que haurien pogut exercir el rol de mediadors entre la monarquia i el poble es trobaren, sobtadament, suspesos en l'aire, a causa dels terribles embats des de baix, i foren obligats, en l'últim moment, a realitzar el perillós salt cap a la vora segura de la revolució. Açò li ha impartit a la revolució, per un temps, l'aparença externa d'una completa harmonia nacional. Per primera vegada en tota la seua història, el liberalisme burgès se sentí "lligat" a les masses. I açò ha d'haver-los donat la idea d'utilitzar l'esperit revolucionari "universal" al servei de la guerra.

Les condicions, els objectius, els participants de la guerra, no canviaren. Gutxkov i Miliukov, els més obertament imperialistes de la direcció política de l'antic règim, eren ara els amos dels destins de la Rússia revolucionària. Naturalment, la guerra, el caràcter de la qual era fonamentalment el mateix que sota el tsarisme (contra el mateix enemic, amb els mateixos aliats i amb els mateixos compromisos internacionals) ara havia de transformar-se en "una guerra per la revolució". Per a les classes capitalistes, açò equivalia a mobilitzar la revolució (amb totes les forces i les passions que ella havia incitat) al servei de l'imperialisme. Els Miliukov accediren generosament a anomenar al "drap roig" emblema sagrat, a canvi que les masses treballadores es mostraren disposades a morir alegrement, davall el "drap roig", per Constantinoble i els estrets.

Però les urpes imperialistes de Miliukov salten als ulls molt clarament. Per a guanyar les masses i canalitzar la seua energia revolucionària cap a una ofensiva al front extern, es requereixen mètodes més complicats i, sobretot, es necessiten nous partits polítics, amb programes que encara no s'hagen vist compromesos i les reputacions dels quals encara no hagen estat tacades.

Hom els trobà. En els anys de contrarevolució i, particularment, des de l'últim *boom* industrial, el capital ha sotmès i domesticat mentalment molts dels

milers de revolucionaris de 1905, sense preocupar-se pels seus “preceptes” obrers o marxistes. I entre els intel·lectuals “socialistes” aparegueren nombrosos grups, impacients per participar en la repressió de les lluites socials i en l’educació de les masses per a “fins” patriòtics. De comú acord amb la intel·ligència (la *vedette* en l’època de la contrarevolució), venien els fabricants de promeses, que s’havien aterrit definitivament per la derrota de la Revolució de 1905 i que desenvoluparen, des d’aleshores, l’únic talent d’ésser conformistes amb tot.

L’oposició de la burgesia al tsarisme proporcionà (tot i que sota un fonament imperialista), des d’abans de la Revolució, les bases necessàries per a un apropament entre els socialistes oportunistes i les classes propietàries. En la Duma, Kerenski i Txeidse, conceberen la seua política com un annex del bloc progressista i els “socialistes” Gvozdiev i Bogdanov es fusionaren amb els Gutxkov en el comitè d’indústria de guerra. Però l’existència del tsarisme féu molt complexa la defensa oberta del patriotisme “governamental”. La revolució escombrà tots els obstacles d’aquesta naturalesa. La capitulació davant els partits capitalistes s’anomenà des d’aleshores “unitat democràtica”; la disciplina de l’estat burgès es transformà sobtadament en “disciplina revolucionària” i, finalment, la participació en la guerra capitalista fou considerada com la defensa de la revolució contra una derrota exterior.

Aquesta intel·liguència nacionalista (que fou profetitzada, convocada i formada pel socialpatriota Struve en el seu periòdic *Vyekhi*), ha trobat sobtadament un suport inesperat i generós en la feblesa de les masses més endarrerides del poble (que havien estat organitzades per la força per a formar l’exèrcit).

Només pel fet que la revolució ha esclatat durant la guerra, els elements petit burgesos de la ciutat i del camp han pres involuntàriament l’aparença d’una força organitzada i han començat a influir els integrants del consell d’obers i soldats, sobrepassant de lluny el poder que haurien tingut aquestes classes atomitzades i endarrerides en qualsevol altre moment. La intel·liguència menxevicopopulista ha trobat en aquestes masses de provincians endarrerits (dels quals la majoria tot just despertava a la vida política), un suport que fou al principi completament natural. En dirigir les classes petit burgeses cap a la conciliació amb el liberalisme burgès (que havia tornat a demostrar magníficament la seua incapacitat per a guiar les masses populars de manera independentment), la intel·liguència menxevicopopulista, gràcies a la pressió de les masses, ha adquirit una certa influència, fins i tot entre sectors del proletariat (que estaven momentàniament relegats a una posició secundària a causa de la importància numèrica de l’exèrcit).

A primera vista, es podria creure que totes les contradiccions de classe havien desaparegut, que tota la societat havia estat recomposta amb fragments de la ideologia populista-menxevic, i que, gràcies als “esforços constructius” de Kerenski, Txeidse i Dan, s’ha establert una treva nacional entre les classes

(*Burgfrieden*). Per això s'ha produït semblant sorpresa i estupor quan ha tornat a avançar una política proletària independent; per això, aquest concert de furiosos i revulsius laments contra els revolucionaris, els destructors de l'harmonia universal.

Els intel·lectuals petit burgesos, després d'haver estat promoguts pels delegats del soviets d'obres i soldats a una altura per a la que no estaven en absolut preparats, s'espantaren més per la idea de responsabilitat que per cap altra cosa, i per tant, han cedit respectuosament el seu poder al govern capitalista-feudal sorgit de la Duma del 3 de juny. El terror sagrat dels petit burgesos enfront del poder estatal, molt evident en el cas dels populistes (laboristes), fou cobert amb un vel; en el cas dels menxevics-patriotes, fou cobert per consideracions doctrinàries sobre la impossibilitat que hi haja socialistes que assumisquen el pes del poder en una revolució burgesa.

Així nasqué el “doble poder”, que es podria qualificar amb més justesa de doble impotència. La burgesia retenia l'autoritat en nom de mantenir l'ordre i de portar la guerra fins a la victòria final; però, sense els soviets, no podia governar. Aquests últims, mantenien amb el govern una relació d'una semiconfiança respectuosa, barrejada amb el temor que el proletariat revolucionari, amb algun gest fora de lloc, derroque tot aquest bell edifici.

La política exterior de Miliukov, cínica i provocativa, menà a una crisi. Conscient de l'extensió del pànic entre les files dels líders petit burgesos quan s'enfronten als problemes del poder, el partit de la burgesia començà a utilitzar, en aquest terreny, el xantatge simple i pur: en amenaçar amb una vaga governamental, és a dir, deixar de participar en el poder, exigiren que el soviets els subministressin alguns figurants socialistes, la funció dels quals al gabinet de coalició havia d'ésser enfortir la confiança de les masses en el govern, i, d'aquesta manera, eliminar el “doble poder”.

Abans de l'ultimatum, els patriotes menxevics s'afanyaren a desprendre's dels seus últims vestigis de prejudicis marxistes contra la participació en un govern burgès, i menaren amb ells els “líders” laboristes del soviets els quals, per la seua banda, no estaven avergonyits per cap sobrecàrrega de principis o prejudicis. Açò fou més palès en la persona de Txernov, que tornà de les conferències de Zimmerwald i Kienthal (on havia excomunicat des de fora del socialisme a Vandervelde, Guesde i Sembat) només per a entrar al ministeri del príncep Lvov i Shingariiev. Certament, els patriotes menxevics assenyalaren que el ministerialisme rus no tenia res en comú amb el ministerialisme francès o belga, perquè era el fruit de circumstàncies verdaderament excepcionals, previstes en la resolució contra el ministerialisme del Congrés Socialista d'Amsterdam (1904). No obstant això, repetien com a lloros els arguments del ministerialisme francès o belga, mentre continuaven invocant constantment “la naturalesa excepcional de les circumstàncies”. Kerenski, la teatralitat verbal del qual, no obstant això, oculta alguns trets de coherència, classificà el ministerialisme rus en la mateixa categoria que el d'Europa occidental, i declarà

en el seu discurs d'Helsingfors que gràcies a ell, els socialistes russos travessaren en dos mesos una distància que als socialistes d'Europa occidental els costà deu anys d'assolir. Marx tenia molta raó quan digué que la revolució és la locomotora de la història! El govern de coalició fou sentenciat per la història abans de la seua formació. Si s'hagués constituït immediatament després de la caiguda del tsarisme, com l'expressió de "la unitat revolucionària de la nació", potser hauria pogut contenir, per un temps, l'enfrontament de les forces de la revolució. Però, el primer govern fou el ministeri Gutzkov-Miliukov. La seua existència només durà el temps necessari per a desvelar la inutilitat de la "unitat nacional" i despertar la resistència revolucionària del proletariat contra els intents de la burgesia de degradar la revolució en funció dels interessos imperialistes. El govern de coalició, que apareixia clarament com un mal menor, no podia, sota aquestes circumstàncies, prevenir la catàstrofe; la mateixa existència estava destinada a convertir-se en la poma de la discòrdia, la principal font de conflicte i divergències en les files de la "democràcia revolucionària". La seua existència política (no parlem de les seues "activitats") és simplement una lenta agonia, coberta decentment per un torrent de paraules.

Per a lluitar contra la fallida completa al terreny econòmic i, particularment, en el de l'abastiment, el departament d'economia del Comitè Executiu dels Soviets elaborà un pla que creava un ampli sistema d'administració estatal de les branques més importants de la indústria. Els membres del departament d'economia es diferenciaven dels dirigents polítics no tant per les seues tendències polítiques com pel seu coneixement profund de la situació econòmica del país. Per aqueixa mateixa raó han arribat a conclusions d'un caràcter profundament revolucionari. L'única cosa que li manca a la seua organització és la força motriu d'una política revolucionària. El govern, capitalista majoritàriament, no podia donar vida a un sistema diametralment oposat als interessos egoistes de les classes propietàries. Encara que Skobelev, el ministre menxevic de treball, no ho entenia, açò era molt ben comprès, per contra, pel seriós i eficient Konovalov, el representant del comerç i de la indústria.

La dimissió de Konovalov ha significat un colp mortal per al govern de coalició. Tota la premsa burgesa ho ha expressat clarament. S'ha tornat a jugar amb el terror i el pànic dels líders del soviets: la burgesia els ha amenaçat d'abandonar el poder tot just acabat de nàixer. La resposta dels "dirigents" fou fer creure que res d'especial havia succeït. Ja que el seriós representant del capital ens ha abandonat, permeten-nos invitar Burisxkin. Però Burisxkin es negà obstinadament a tenir alguna cosa a veure amb les operacions quirúrgiques amb la propietat privada. Després començà la recerca d'un ministre de comerç i indústria "independent", un home darrere del qual no hi hagués res ni ningú, i que pogués servir d'intermediari per a les contradictòries demandes del treball i el capital. Mentre, les despeses econòmiques continuen el seu curs inicial i

l'activitat del govern consisteix, centralment, en portar endavant una política inflacionaria, imprimint *assignats*.

Tenint com a companys i referents a Lvov i Shingariev, ha resultat que Txernov no ha pogut exposar, en matèria dels temes agraris, més que un radicalisme verbal, tan característic d'aquest típic representant de la petita burgesia. Plenament conscient del rol que li fou assignat, Txernov és postulat com un representant, no de la revolució agrària, sinó de les estadístiques de l'agricultura! Segons la interpretació liberal burgesa, que també fan seua els ministres socialistes, les masses han de suspendre el procés revolucionari i esperar passivament la convocatòria d'una Assemblea Constituent i, des que els socialistes-revolucionaris entraren en el govern dels grans terratinents i empresaris, els atacs dels camperols contra el sistema agrícola feudal són estigmatitzats qualificant-los com d'"anarquia".

Al terreny de la política internacional, el col·lapse dels "programes de pau" proclamats pel govern de coalició es fa evident de manera molt més ràpida i catastròfica del que hom podria esperar. Ribot, el *premier* francès, no sols ha rebutjat categòricament i descortesament el pla de pau de Rússia, reiterant solemnement la necessitat absoluta de continuar la guerra fins a la "victòria total". També ha negat als socialistes francesos els seus passaports a la Conferència d'Estocolm, la que havia estat organitzada amb la col·laboració dels col·legues i aliats de Ribot, els ministres socialistes russos. El govern italià, la política de conquesta colonial del qual s'ha distingit sempre per un cinisme inaudit, per un "egoisme sagrat", ha respost a la fórmula de "pau sense annexions" amb l'annexió per separat d'Albània. El nostre govern, incloent-hi els ministres socialistes, ha retingut durant dues setmanes la publicació de la resposta dels Aliats confiant, evidentment, en l'eficàcia de recursos tan mesquins per a impedir la fallida de la seua política. Ràpidament, la qüestió sobre la situació internacional de Rússia (el problema de *saber per quina causa els soldats russos haurien d'estar disposats a lluitar i morir*), continua essent tan aguda com el dia en què la cartera del ministeri d'assumptes estrangers li fou arrencada a Miliukov.

Al ministeri de l'exèrcit i la marina (que encara està devorant la millor part de les energies i els recursos nacionals) regna, sense restriccions, la política de la prosa i la retòrica. Però les causes materials i psicològiques de la condició actual de l'exèrcit són molt profundes per a ésser regides per la prosa i la poesia ministerials. La substitució del general Alexeiev pel general Brussilov significa, sens dubte, un canvi per a aquests dos oficials, però no per a l'exèrcit. L'organització del poble i l'exèrcit per a una "ofensiva" i, després, el sobtat abandó d'aquest eslògan a canvi del menys precís de "preparació per a una ofensiva", mostren que el ministeri de l'exèrcit i la marina continua essent tan poc capaços de dirigir la nació cap a la victòria com el ministeri de Teretxenko ho fou per a dirigir la nació vers la pau.

La imatge d'impotència del Govern Provisional aconsegueix el seu apogeu amb l'activitat del ministeri d'assumptes estrangers, el que, per a usar les paraules dels delegats més lleials del soviet de camperols, ha omplert "amb parcialitat" les oficines de les administracions locals amb grans terratinents feudals. Els esforços de la part activa de la població (la que obtingué poders a nivell comunal, per dret de conquesta i sense esperar a l'Assemblea Constituent), són immediatament qualificats en l'argot policial dels Dan d'"anarquia", i troben l'enèrgica oposició del govern que, per la seua composició, és incapaç de qualsevol acció enèrgica vertaderament creativa.

En el curs dels darrers dies, aquesta política de fallida generalitzada ha trobat la seua expressió més repugnant en l'incident de Kronstadt. La campanya infame i deshonest de la premsa burgesa contra Kronstadt (que és per a ells el símbol de l'internacionalisme revolucionari i de la desconfiança en el govern de coalició i, per tant, de la política independent de les àmplies masses populars) no sols ha estat menada pel govern i els líders del soviet. També ha transformat Tseretelli i a Skobelev en els líders de la vergonyosa persecució contra els mariners, soldats i treballadors de Kronstadt.

Quan l'internacionalisme suplantava sistemàticament el socialpatriotisme a les fàbriques, als tallers i entre els soldats del front, els socialistes, obedients als seus patrons, s'arriscaven amb el perillós joc de destruir a l'avantguarda proletària revolucionària d'un sol colp, i així preparar el "moment psicològic" per a l'obertura de la sessió del Congrés dels Soviets de tota Rússia. *Agrupar la democràcia camperola petit burgesa sota la bandera del liberalisme burgès, aliat i presoner del capital anglofrancès i nord-americà, per a aïllar políticament i "disciplinar el proletariat"*: aqueixa és ara la principal tasca, en la realització de la qual està gastant totes les seues energies el bloc de govern dels menxevics i socialistes-revolucionaris. Les cíniques amenaces de repressió sagnant i les provocacions a la violència oberta constitueixen una part essencial d'aquesta política.

L'agonia mortal del govern de coalició començà el mateix dia del seu naixement. El socialisme revolucionari ha de fer tot el que estiga al seu abast per a impedir que aquesta agonía mortal acabe en les convulsions de la guerra civil. L'única manera de fer-ho no és a través d'una política submissa i esquiva, que només aguditzava la gana dels polítics ambiciosos, sinó més bé a través d'una política ofensiva en tota la línia. No els deixarem aïllar-nos: hem d'aïllar-los a ells. Hem de respondre a les iniciatives miserables i menyspreables del govern de coalició fent comprendre, fins i tot als sectors més endarrerits de les masses laborioses, el significat complet d'aquesta aliança que es fa passar públicament com a revolucionària. Als mètodes de les classes propietàries i del seu apèndix menxevic-socialista-revolucionari, siga sobre el problema de l'abastiment, la indústria, l'agricultura o la guerra, hem d'oposar els mètodes del proletariat. Únicament d'aquesta manera es pot aïllar el liberalisme i assegurar el lideratge i la influència del proletariat revolucionari sobre les masses urbanes i rurals. Junt

a la inevitable caiguda de l'actual govern vindrà la caiguda dels actuals líders del soviet de delegats obrers i camperols. L'actual minoria del soviet té ara la possibilitat de preservar l'autoritat del soviet com a representant de la revolució, i assegurar la continuació de les seues funcions com a poder central. Açò esdevindrà més clar cada dia. L'època de la "doble impotència", amb un govern que no pot i un soviet que no s'atreveix, inevitablement ha de culminar en una crisi d'una gravetat sense precedents. És el nostre deure tesar totes les nostres energies preveient aquesta crisi, de manera que la qüestió del poder puga ésser abordada en totes les seues dimensions.